VISIÓ DEL CERE

JOSEP S. CID CATALÀ
Fundador i president del CERE 1993-1995

Diu el tòpic que "qualsevol temps passat va ser millor". Si mirem endarrere en la petita història del nostre centre d'estudis, difícilment podrem mantenir el vell adagi. Ens queda la nostàlgia dels que ja no hi són, de la plenitud de molts instants que es van difuminant, però alhora sentim el convenciment que aquells amb qui vam compartir l'anhel de l'afirmació cultural riberenca avui se sentirien ufanosos de la llavor que, en temps difícils, van sembrar i cultivar. Ens en sentim hereus i voldríem que la força i fidelitat a la cultura que ells van mantenir servís de guia i estímul que es projecta benigne i decidit en els nous camins que ens cal emprendre.

Josep S. Cid Català amb el premi Recercat. Perpinyà, 2008 (foto: M. Anguera Terré)

La Dolors Cabré, mestra de cor, historiadora i salvadora de Santa Magdalena de Berrús, em va presentar la primavera del vuitanta-u Carmel Biarnés d'Ascó, com a ell li agradava dir-se. Tot just començava els meus estudis universitaris i aquella coneixença em va obrir les portes de la comarca. Es despertava la democràcia i la Generalitat recuperada i havíem viscut el sotrac del 23-F, ben aviat apuntaria la LOAPA i la Crida a la Solidaritat ens convocava a un renovat compromís amb la cultura i el país. Aquest va ser el marc que ens empenyia en una il·lusió que alguns compartíem per afirmar la lluita cultural a la nostra comarca. Amb Carmel i un 127 de segona mà vam recórrer la comarca i vam teixir complicitats. La primavera del vuitanta-dos em va presentar l'Artur Bladé Desumvila i aquell estiu gent de tots els pobles de la Ribera ens vam començar a reunir per fer possible l'octubre d'aquell any la I Trobada Comarcal de Cultura, que es va celebrar a La Democràcia de Móra d'Ebre. Havien estat decisius l'impuls i suport de l'Ajuntament de Flix i Móra d'Ebre i de la Generalitat representada en aquell acte per l'Albert Manent i en Carod-Rovira. En aquella jornada va nàixer la proposta de creació d'un Institut d'Estudis de la Ribera, embrió del que mesos després seria el nostre Centre d'Estudis, constituït formalment el 30 de juny de 1983 a Vinebre.

Fa vint-i-cinc anys, es va perfilar un projecte cultural per a la nostra comarca. Alguns dels objectius s'han aconseguit. S'ha evitat el risc del dirigisme cultural i s'ha establert una relació de col·laboració amb les institucions que fa

Josep S. Cid, president del CERE, amb J. Tortajada i J.S. Ventura, durant la presentació a la premsa de les I Jornades dels Ordes del Temple i l'Hospital, Tarragona, 1994 (foto: arxiu del CERE)

que el protagonisme de la cultura es trobi en el món associatiu. Tenim canals prou efectius per conèixer i defensar els nostres patrimonis, hem publicat llibres i estudis, tenim el premi d'assaig i certàmens literaris com el d'Ascó i Vinebre que compten amb la nostra col·laboració i una bona sintonia amb les diverses dinàmiques locals. En una comarca en recessió tenim més de quatre-cents socis, el nostre centre ha aconseguit un reconeixement important en el conjunt de les terres de l'Ebre i és un referent de qualitat en el conjunt del país.

Un dels nostres valors més preuats és la unitat en l'àmbit de la cultura. En altres llocs tensions personalistes, grupusculars, partidismes sectaris, han conduït a afebliments o desfetes. En el nostre cas l'afirmació cultural ha fomentat el punt de trobada, fins i tot en moments difícils, sense defugir el debat. Hem aconseguit un dolç punt d'equilibri entre continuïtat i renovació en les idees i les persones. Avui les persones que vam viure els inicis de l'entitat continuem estant-hi vinculades i alhora s'han anat produint relleus i rejoveniments que són signe de la vitalitat del projecte.

De les fites inicials que desborden el marc associatiu perquè requerien una aposta decidida de les institucions polítiques, en voldria destacar dos. Una ha estat aconseguida, em refereixo a la creació de l'Arxiu Comarcal, que ha d'esdevenir una punta de llança en la salvaguarda del patrimoni històric. Una altra és malauradament encara una assignatura pendent: la creació d'un museu comarcal amb capacitat d'aglutinar i impulsar les col·leccions i iniciatives locals. Vinebre i especialment Tivissa han avançat en el reconeixement del seu patrimoni però veiem amb preocupació com malgrat les restauracions efectuades no es dóna el suport necessari perquè el castell de Miravet esdevingui aquell punt de referència que demanàvem ja fa vint-i-cinc anys.

Hem desbrossat una part del camí, avancem i descobrim nous horitzons que han de guiar el nostre trajecte. Vam sortir del desert cultural, hem deixat endarrere el temps dels grans solitaris de la cultura, hem fet bona feina però tot canvia i hem d'estar amatents als nous reptes que ens planteja la globalització als que formem part d'una cultura sense estat propi i d'una comarca vista com a perifèrica i sovint subsidiària des d'algunes mentalitats metropolitanes. Iniciatives com la Fira del Llibre Ebrenc, la constitució de la Secció d'Impuls Social són bons indicadors del nou rumb que cal emprendre. Si sabem combinar la defensa i l'estudi del nostre patrimoni i estar atents a les noves dinàmiques socials, a les inquietuds dels sectors més joves, a la nova exigència de formació permanent en contacte amb els centres d'estudis i les universitats, fidels a la cultura de la terra i al país, d'aquí a vint-i-cinc anys potser també podrem tornar a evocar el passat sense recança i només tindrem aquella dolça melangia dels temps viscuts, rics del que l'experiència compartida ens haurà donat.

Riba-roja, juny de 2008